Dosarul: nr.2r-1920/24(2-24000654-02-2r-24062024)
Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - V. Sandu

D E C I Z I E

26 septembrie 2024 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii: Andrei Cașcaval și Dorin Dulghieru

examinând în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de avocatul ***** în interesele lui ***** împotriva încheierilor Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 ianuarie 2024 și 29 ianuarie 2024, emise în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către avocatul ***** în interesele lui ***** și ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral, -

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței de fond:

1. La data de 26.12.2023, avocatul ***** în interesele lui ***** și ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral.
2. Totodată, reclamanții au solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05.01.2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de ***** și ***** cu privire la scutirea de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de ***** și ***** reprezentați de avocatul ***** către *****, intervenient accesoriu Notarul public Mocanu Elena cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral. S-a comunicat reclamanților și reprezentantului acestora, despre necesitatea înlăturării neajunsurilor indicate în prezenta încheiere,

acordându-i pentru aceasta un termen de 05 zile de la data primirii copiei de pe încheierea în cauză.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29.01.2024, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de către avocatul ***** în interesele lui *****, ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral, în temeiul art.171 alin.(2) CPC.

5. La data de 14.06.2024, avocatul ***** în interesele lui ***** a contestat cu recurs încheierile Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 ianuarie 2024 și 29 ianuarie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierilor contestate cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță.

Argumentele părților:

6. În motivarea cererii de recurs, s-a invocat că, nu este de acord cu încheierea instanței de fond, pe care o consideră neîntemeiată și pasibilă casării.

7. Notează că, la depunerea acțiunii în instanța de judecată, reclamanții fiind studenți, fără sursa de venit, au solicita scutirea de plata taxei de stat, care constituie o sumă considerabilă.

8. Susține că, prin încheierea din 29.01.2024 de restituire a cererii de chemare în judecată, s-a încălcat accesul liber la justiție, garantat prin art.20 din Constituție R.Moldova, potrivit căruia orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție

9. Consideră că, impunerea să achite taxa de stat în cazul incapacității de plată, este încălcarea accesului la justiție, garantat de art.6 din Convenția Europeană pentru drepturile omului.

10. Notează că, instanța de fond nu și-a motivat încheierea de respingere a cererii de scutire de la plata taxei de stat.

11. Menționează că, în motivarea solicitării de scutire, reclamanții au indicat că sunt studenți, nu sunt angajați în câmpul muncii, fără vreo sursă de venit, anexând la cererea confirmările respective.

Verificarea termenului de declarare a recursului:

12. În conformitate cu prevederile art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

13. În speță, încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 ianuarie 2024, a fost contestată cu recurs la data de 14.06.2024, iar astfel, în lipsa altor mențiuni privind data comunicării recurentului ***** a actului judecătoresc

contestat în speță, Colegiul civil constată că, recursul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

14. Analizând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil al Curţii de Apel Chișinău consideră recursul pasibil admiterii, casarea încheierilor contestate, cu restituirea cauzei la rejudecare, reieșind din următoarele considerente.

15. În acord cu prevederile art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

16. În conformitate cu prevederile art.426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

17. Potrivit art.427 lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

18. Potrivit dispozițiilor art.432 alin.(1) și (2) CPC, părțile şi alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

19. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

20. La caz, Colegiul civil notează că, la data de 26.12.2023, avocatul ***** în interesele lui ***** și ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral.

21. Totodată, reclamanții au solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

22. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05.01.2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de *****, ***** cu privire la scutirea de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de *****, ***** reprezentați de avocatul ***** către *****, intervenient accesoriu Notarul public Mocanu Elena cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral. S-a comunicat reclamanților și reprezentantului

acestora, despre necesitatea înlăturării neajunsurilor indicate în prezenta încheiere, acordându-i pentru aceasta un termen de 05 zile de la data primirii copiei de pe încheierea în cauză.
23. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29.01.2024, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de către avocatul ***** în interesele lui *****, ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari, anularea certificatului de moștenitor și stabilirea cotelor părți din patrimoniul succesoral, în temeiul art.171 alin.(2) CPC.
24. Pentru a-și motiva soluția de restituire a cererii de chemare în judecată, prima instanță a stabilit că, potențialii reclamanți nu au înlăturat neajunsurile admise la depunerea cererii, iar termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor a cererii de chemare în judecată, fiind un termen rezonabil, a expirat și până la momentul emiterii încheierii în cauză, nu s-au înlăturat neajunsurile invocate.
25. În conformitate cu prevederile art.166 CPC, (1) oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată. (2) În cererea de chemare în judecată se indică: a) instanţa căreia îi este adresată; b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui, numărul de identificare de stat (IDNO) - pentru persoane juridice şi întreprinzători individuali şi numărul de identificare personal (IDNP) - pentru persoane fizice; dacă reclamantul este o persoană juridică, datele bancare, numele reprezentantului şi adresa lui, în cazul în care cererea se depune de reprezentant; dacă reclamantul locuiește în străinătate, adresa din Republica Moldova unde urmează a i se face comunicările despre proces; b^1) numărul de telefon şi alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor şi alte date de contact ale reclamantului persoană juridică; c) numele sau denumirea pîrîtului, domiciliul ori sediul lui; c^1) numărul de telefon, numărul de fax, poșta electronică sau alte date de contact ale pîrîtului, în cazul în care reclamantul dispune de aceste date; c^2) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor şi alte date de contact ale reprezentantului reclamantului; d) esența încălcării sau a pericolului de încălcare a drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ale reclamantului, pretențiile lui; e) circumstanțele de fapt şi de drept pe care reclamantul îşi întemeiază pretențiile şi toate probele de care acesta dispune în momentul depunerii cererii; e^1) lista probelor anexate; e^2) lista probelor reclamate; e^3) cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a expertului, alte cereri formulate; f) pretențiile reclamantului către pîrît; g) valoarea acțiunii, dacă aceasta poate fi evaluată; h) date despre respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului

pe cale extrajudiciară dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părților; i) documentele anexate la cerere. (3) Cererea de chemare în judecată poate cuprinde şi alte date, importante pentru soluționarea cauzei, precum şi demersurile reclamantului. (4) Reclamantul poate formula în cererea de chemare în judecată mai multe pretenții, conexe prin temeiurile apariției sau prin probe. (5) Cererea de chemare în judecată se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit. (6) Cererea de chemare în judecată sau cererea de exercitare a unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire incorectă. (7) Cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat şi cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate şi depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.

26. Potrivit dispozițiilor art.167 alin.(1) lit.lit.a), b), c) e) CPC, (1) la cererea de chemare în judecată se anexează: a) copiile de pe cererea de chemare în judecată şi de pe înscrisuri, certificate de către parte, pe proprie răspundere, într-un număr egal cu numărul de pîrîţi şi de intervenienți, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rînd de copii pentru instanţă. Copiile vor fi certificate de către parte pentru conformitate cu originalul. Dacă înscrisurile şi cererea de chemare în judecată sînt făcute într-o limbă străină, instanţa dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege; b) dovada de plată a taxei de stat și/sau a taxei de timbru; c) documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul îşi întemeiază pretențiile şi copiile de pe aceste documente pentru pîrîţi şi intervenienți, dacă aceștia nu dispun de ele; e) documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului.

27. Din textul art.171 CPC, se desprinde cert că, (1) după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condițiile art.166 şi 167 alin.(1) lit.a), b), c) şi e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare şi acordîndu-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor. (2) Dacă persoana care a depus cererea îndeplinește în termen toate cerințele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

28. Conform prevederilor art.83 CPC (în redacţia Legii nr.452 din 28.12.2023, în vigoare din 23.01.2024) (1) Taxa de stat este o sumă de bani care se percepe, în temeiul legii, de către instanţa judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. (2) În acţiunile

patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023. (3) Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată, cererea reconvenţională, cererea de intervenţie principală, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanţei judecătoreşti, cererea de declarare a insolvabilităţii, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătoreşti, precum şi alte cereri prevăzute la pct.1 din anexa nr.1 la Legea taxei de stat nr.213/2023.

29. Totodată, art.3 lit. a) din Legea taxei de stat nr.213 din 31.07.2023 stabilește că, se impune taxă de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenţionale, cererile de intervenţie principală, cererile de apel, cererile de recurs şi alte cereri prevăzute în anexa nr.1, cererile de contestare a actelor şi acţiunilor executorului judecătoresc, precum şi pentru cererile de eliberare de către instanţa de judecată a copiilor (duplicatelor) de pe documente, conform anexei nr.1.

30. În conformitate cu prevederile art.85 alin.(4) Cod de procedură civilă, în funcţie de situaţia materială şi de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanţa judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părţi a ei.

31. În speță, Colegiul civil notează că, reclamanții ***** și Țaranu Aexa au solicitat scutirea de plata taxei de stat, invocând că, sunt studenți și nu au surse de venit.

32. În opinia instanței de recurs, faptul că reclamanții sunt studenți, aceștia nu sunt angajați în câmpul muncii pentru a dispune de un venit, iar astfel, sunt în imposibilitate de achita taxa de stat la depunerea acțiunii în instanța de judecată.

33. În această ordine de idei, Colegiul civil notează că, instanţa de fond la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a efectuat o examinare adecvată a capacității recurentului de a plăti taxa de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării acestuia la plata taxei de stat ar reprezenta o limitare a dreptului său de acces la instanţă.

34. Cele menționate supra denotă faptul că, recurentul/reclamant ***** este în imposibilitate de a achita taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată din motivul lipsei mijloacelor financiare pentru achitarea acesteia. Iar, instanța de fond a ignorat și nu a dat apreciere aspectelor invocate în cererea privind scutirea de la plata taxei de stat în vederea justificării situației economice-financiare reale, a incapacității de plată a taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată, care au fost probate prin actele anexate.

35. Totodată, Colegiul subliniază că, la cererea de recurs a fost anexată decizia

nr.1725/ACC din 05/06/204 privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat recurentului *****.
36. La fel, este de notat că, la materialele cauzei lipesc careva mențiuni privind data comunicării recurentului ***** a încheierii instanței de fond din 05.01.2024.
37. Reţinând obligaţia instanţei de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție şi practica internațională, Colegiul constată că legislația națională instituie posibilitatea restituirii cererii de chemare în judecată doar în cazurile expres prevăzute în textul normei citate şi, respectiv, nu este în drept de a aplica această sancțiune procedurală în cazul neîntrunirii cumulative a tuturor temeiurilor stabilite de Legea procedurală.
38. Colegiul reiterează că potrivit principiului preeminenței dreptului, condiție *sine qua non* a unui proces echitabil în sensul art.6 al Convenție, pricinile civile se soluționează în temeiul Legii, potrivit regulilor stabilite la art.12 CPC. Or, admiterea de către instanță a altor principii de soluționare a pricinilor civile decît cele stabilite de Lege este contrară exigențelor de echitate a procesului, având drept consecință încălcarea drepturilor participanților la proces, art.art.9, 20, 22, 26 CPC.
39. Prin prisma acestor raționamente, ținând cont de faptul că, cererea de recurs este întemeiată, iar erorile comise de către instanța de fond nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierile Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 ianuarie 2024 și 29 ianuarie 2024, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță, același complet de judecată, la etapa de primire a cererii.
40. În conformitate cu prevederile art.427 lit.b), art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ, -

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de avocatul ***** în interesele lui *****.

Se casează încheierile Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 ianuarie 2024 și 29 ianuarie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către avocatul ***** în interesele lui *****, ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu notarul Elena Mocanu cu privire la recunoașterea calității de succesori rezervatari și anularea certificatului de moștenitor, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță, același complet de judecată, la etapa de primire a cererii.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței
Judecătorul Ruxanda Pulbere

Judecătorii: Andrei Cașcaval

Dorin Dulghieru